

ZULLEN WE ALBERT VERLINDE OOI KUNNEN VERGEVEN?

Opnieuw staat het natuurbehoud onder druk. Verstedelijking is de factor die naar de toekomst toe waarschijnlijk bepalend zal zijn voor natuur- en landschapsbehoud. Dit lijkt in tegenspraak met een afnemend inwoneraantal, maar de mens anno 2050 zal met voortzetting van het huidige levenspatroon nog materialistischer en individualistischer ingesteld zijn, wat zeker zijn invloed zal hebben op economische ontwikkelingen alsook op de vraag naar nog grotere woonmilieus.

Dit toekomstbeeld slurpt ruimte wat ondanks alle overheidsplannen een verdere natuurverarming tot gevolg zal hebben. Het huidige kabinet heeft daarbij aangegeven dat het zich minder wil bemoeien met de inrichting van Nederland, wat ten koste zal gaan van de 'overall' blik en het mogelijk maakt dat in gemeenten en provincies een verschillende definitie wordt gegeven aan natuur. Door gebrek aan coördinerende overheidsbemoeienis zal Nederland verder dichtslippen en op den duur totaal verstedelijken.

Een vergelijking met het commerciële mediacircus dringt zich op. De uitvoering van het natuurbeleid verliest als het zo doorgaat over enkele jaren, net als Albert Verlinde c.s., alle waarden en normen. De vergelijking met deze egocentrische TV-goeroe doortrekkend zal ook in het natuurbeleid ieder besef aan realiteitszin verloren gaan. Men roept maar wat, liefst iets in de persoonlijke sfeer (vaak met eigenbelang), blaast dit op, kijkt welke reacties dit oplevert en morali-seert vervolgens aan de hand van criteria waar zelfs menig rechtge-aarde Limburgse boer de klompen bij uitvallen.

Wat me in de huidige politieke constellatie het meeste zorgen baart is die definitie van natuur. En dan doel ik niet op de mooie natuurstreefbeelden en natuurdoeltypen die inmiddels zijn opgesteld, maar meer op datgene wat er in de hoofden van politici omgaat. Een goed voorbeeld waaruit mijn zorg blijkt is de Reconstructie van het Platteland. Alle gelden die oorspronkelijk rechtstreeks aan direct belanghebbenden werden uitgekeerd worden nu beoordeeld door Gebiedscommissies en moeten een breder doel dienen. Niet alleen natuur, maar ook water, landbouw, milieu, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuurhistorie moeten worden bediend. Zo wordt althans aangegeven in het Reconstructieplan voor Noord- en Midden-Limburg en het Plan van Aanpak Vitaal Platteland in Zuid-Limburg. Tevens wordt gesteld dat kansrijke projecten gekenmerkt worden door samenhang van genoemde belangen, tot uiting komend in integrale plannen. Wat er logischer wijze gebeurt, is dat de Gebiedscommissies die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van gebiedsprogramma's en de uitvoering daarvan, een divers scala van voorstellen aandragen om ook oneigenlijke sectoren voor subsidie in aanmerking te laten komen. Wat oorspronkelijk bedoeld was om de verantwoordelijkheid voor de inrichting van het landelijk gebied bij de streek zelf te leggen, blijkt nu te resulteren in een samenraap-

sel van projecten waarin de nodige creativiteit niet ontbreekt om toch te kunnen voldoen aan de gestelde criteria. Wat te denken van de aanleg van een camping, van de constructie van een riool of het opzetten van een manege? Niet direct projecten die men met de herinrichting van het platteland zou willen associëren, maar projecten die wel als zodanig aangedragen zijn en door lokale politici welwillend beoordeeld worden. En dat is wat ik bedoel bij het niet herkennen van

waarden en het ondoordacht toepassen van normen.

Met het Programma Beheer heeft de nationale overheid een tweede traject geschapen ten dienste van de plattelandsontwikkeling. De overheid wil hiermee het particuliere beheer van natuurterreinen stimuleren zowel binnen als buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Het succes wordt echter in hoge mate bepaald door de gestelde doelen en de controle daarop. In het verleden is de uitvoering van de Relatienota nu niet bepaald een succes gebleken. Met het Programma Beheer zal het niet anders gaan. Voor de derde keer sinds 1999 is uit onderzoek van Wageningen Universiteit gebleken dat de extra aandacht van boeren voor natuur geen verschil uitmaakt voor flora en fauna. De jaarlijkse subsidiestroom van twee tot vier miljard euro die in Europees verband hiervoor wordt uitgetrokken heeft geen enkel rendement. Met name de sterk bedreigde soorten, waar het geld oorspronkelijk voor bedoeld was, hebben er geen enkele baat bij. In Nederland wordt in dit kader 30 miljoen uitgegeven voor het onderhoud van 60.000 ha. Niet meer dan de zoveelste subsidiebron die door agrariërs wordt aangegrepen om het hoofd boven water te kunnen houden.

Waar de sterkte van een streek met een aantrekkelijk landschap zou moeten liggen in het ontwikkelen van een breed gedragen lokaal natuurbesef, wordt vaak eigenbelang boven dat van de gemeenschap gesteld. We noemen dat natuurgebruik dat onherroepelijk omslaat in een onomkeerbare natuurexploitatie, zeker als men niet zelf royaal in het natuurlijk landschap investeert. Het verschil tussen Nationaal Park Schiermonnikoog en Nationaal Park De Meinweg is dat de lokale ondernemers op dat waddeneiland bewust het behoud van flora en fauna in samenhang met het landschap ondersteunen en samen met terreinbeheerders verder ontwikkelen. In Limburg wordt vooral gedacht aan direct (eigen)belang en vindt men dat de natuur daar maar kosteloos aan ten dienste moet staan.

Het verlies van waarde- en normbesef voor de ons omringende natuur en het prevaleren van eigenbelang is misschien nog wel schrijnender dan het optreden van Albert Verlinde jegens de medemens. Zullen we dit onze huidige beleidsmakers ooit kunnen vergeven?